

سنجش نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران و تأثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی

نجات محمدی فر (استادیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران، نویسنده مسئول)

n.mohammadifar@ardakan.ac.ir

رقیه کرمانیان (دکترای حقوق عمومی، دانشگاه آزاد میبد، میبد، ایران)

rkrermanian@yahoo.com

چکیده

امروزه مهاجرت به یکی از ویژگی‌های پایدار اقتصادهای باز، یکپارچه و پویا تبدیل شده است به گونه‌ای که اکثر جوامع ثروتمند فراصنعتی در سال‌های اخیر جریان مهاجرت زیادی را تجربه کرده‌اند. مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که نسبت مهاجران در یک کشور با نگرش کمتر مطلوب نسبت به مهاجران همراه است. شهر اردکان نیز از این قاعده مستثنی نبوده و در سال‌های اخیر شاهد خیل عظیم مهاجرت به داخل خود بوده است. بر این اساس هدف اصلی پژوهش حاضر سنجش نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران و تأثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی می‌باشد. در پژوهش حاضر از روش پیمایش برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، شامل شهروندان بالای ۲۰ سال شهر اردکان به تعداد ۷۵۷۲۱ نفر برآورد شده است. جهت انتخاب حجم نمونه با استفاده از جدول لین^۱ تعداد ۳۸۱ نفر به دست آمد که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌های آن از طریق پرسشنامه نیمه‌استاندارد گردآوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحت محیط ویندوز تجزیه و تحلیل شدند. بر اساس نتایج حاصل از پژوهش، شهروندان بسیاری از مسائل و مشکلات اقتصادی، فرهنگی، محیط زیستی و بهداشتی شهر اردکان را متأثر از مهاجران می‌دانند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین نگرش کلی شهروندان بومی اردکان نسبت به مهاجران و احساس امنیت اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد. بین متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سن، تحصیلات و درآمد با نوع نگرش شهروندان نسبت به مهاجرین تفاوت معنادار وجود داشت. به طور کلی می‌توان از نتایج پژوهش این گونه استنباط کرد که نگرش عامه مردم اردکان بویژه میانسالان نسبت به مهاجران منفی است. از دیدگاه آنها حضور مهاجران سبب تزلزل ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی شده به گونه‌ای که آمار جرائم و آسیب‌های اجتماعی در این شهر در سال‌های اخیر سیر صعودی و نگران‌کننده‌ای داشته و احساس امنیت با خطر جدی مواجه شده است.

واژگان کلیدی: نگرش، مهاجرت، احساس امنیت اجتماعی

¹ Lin

بیان مسأله

جریان‌های رو به رشد مهاجرت یکی از بزرگ‌ترین تغییرات ساختاری کشورها طی دهه‌های گذشته بوده است؛ بنابراین آمادگی فردی برای پذیرش مهاجرت عاملی کلیدی برای توسعه انسجام اجتماعی در چارچوب آن تغییرات ساختاری است (روتس^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). امروزه مهاجرت به یکی از ویژگی‌های پایدار اقتصادهای باز، یکپارچه و پویا تبدیل شده است، به طوری که اکثر جوامع ثروتمند فراصنعتی در سال‌های اخیر جریان مهاجرت زیادی را تجربه کرده‌اند (سازمان همکاری اقتصادی و توسعه،^۳ ۲۰۱۷). در عین حال، مخالفت عمومی با مهاجرت، به یک نیروی مخرب اصلی در دموکراسی‌های توسعه‌یافته تبدیل شده است (ایوارسفلاتن^۴، ۲۰۰۸). البته نگرش شهروندان نسبت به مهاجرت بسیار متفاوت بوده است (میولمان^۵ و همکاران، ۲۰۰۹؛ فورد و لیمپروپولو^۶، ۲۰۱۷) و همه کشورهای پذیرنده مهاجر لزوماً خصوصاً خصوصیت عمومی نسبت به مهاجرت از خود نشان نمی‌دهند (هیث و ریچاردز^۷، ۲۰۲۰). با این حال، مهاجرت به طور سنتی به عنوان تهدیدی برای امنیت و ثبات در نظر گرفته شده است (فردوس و خان^۸، ۲۰۲۴). مطالعات انجام شده نیز نشان می‌دهد که نسبت مهاجران در یک کشور با نگرش کمتر مطلوب نسبت به مهاجران همراه است (کویلیان^۹، ۱۹۹۵؛ اشنایدر^{۱۰}، ۲۰۰۸) به گونه‌ای که به اعتقاد برخی اندیشمندان نگرش عمومی نسبت به مهاجرت در حال تبدیل شدن به بخشی از یک شکاف سیاسی جدید است (هوبولت^{۱۱}، ۲۰۱۶؛ کریسی^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۲). از این منظر، درک عوامل مؤثر بر نگرش نسبت به مهاجران و همچنین درک اینکه چه چیزی این تغییرات فردی و فراملی را در حمایت عمومی یا مخالفت با مهاجرت سوق می‌دهد، بسیار حائز اهمیت است.

بر این اساس، نگرش شهروندان نسبت به مهاجران طی سال‌های اخیر کانون اصلی تحقیقات بوده است. در جامعه‌شناسی، نگرش نسبت به مهاجران با عوامل اجتماعی-اقتصادی و جمعیت‌شناختی مانند تحصیلات، درآمد و شغل در ارتباط بوده است (کوندرس و شپرز^{۱۳}، ۲۰۰۸؛ کویلیان، ۱۹۹۵). در سطح کشوری، نسبت مهاجران در یک کشور، رفاه اقتصادی اکثریت جمعیت و رقابت اقتصادی بین مهاجران و اعضای جامعه میزبان برای توضیح تنوع بین کشوری در نگرش نسبت به مهاجران استفاده شده است (جکسون^{۱۴} و همکاران، ۲۰۰۱؛ مایدا و پاتل^{۱۵}، ۲۰۰۶؛ شپرز^{۱۶} و همکاران، ۲۰۰۲). روان‌شناسان اجتماعی چندین پیش‌بینی‌کننده در سطح فردی نگرش نسبت به مهاجران را در نظر گرفتند که شاید مؤثرترین آن‌ها عبارتند از اقتدارگرایی جناح راست (آلتمایر^{۱۷}، ۱۹۸۱)، جهت‌گیری سلطه اجتماعی (پارتو^{۱۸} و همکاران، ۱۹۹۴)، امنیت اجتماعی و تهدید گروهی (استفان و استفان^{۱۹}، ۲۰۰۰).

² Roots

³ OECD

⁴ Ivarsflaten

⁵ Meuleman

⁶ Ford & Lymperopoulou

⁷ Heath & Richards

⁸ Ferdous & Khan

⁹ Quillian

¹ Schneider 0

¹ Hobolt 1

¹ Kriesi 2

¹ Coenders & Scheepers 3

¹ Jackson 4

¹ Mayda & Patel 5

¹ Scheepers 6

¹ Altemeyer 7

¹ Pratto 8

¹ Stephan & Stephan 9

در این میان، یکی از مسائلی که در شهرهای مهاجرپذیر از اهمیت زیادی برای آن‌ها برخوردار است احساس امنیت ناشی از ورود مهاجران است (گرو، ۲۰۱۸). در واقع یکی از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه انسانی و اجتماعی در یک جامعه، وجود امنیت است به گونه‌ای که در سلسله‌مراتب نیازهای مازلو نیز نیاز به امنیت بلافاصله پس از نیازهای اساسی و فیزیولوژیک مطرح شده است. در گزارش سالانه سازمان ملل از وضعیت توسعه انسانی، امنیت انسانی، در کنار شاخص‌های روند جمعیتی، وضعیت سلامت و آموزش، درآمد سرانه، پایداری محیط زیست، اشتغال و مهاجرت بین‌المللی به عنوان یکی از اساسی‌ترین شاخص‌های تشکیل‌دهنده توسعه انسانی در یک کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این میان به اعتقاد برخی از اندیشمندان، مهم‌تر از امنیت، موضوع احساس امنیت است، زیرا ممکن است در جامعه‌ای، امنیت از لحاظ انتظامی و پلیس، وجود داشته باشد اما فرد احساس امنیت نکند. در واقع می‌توان گفت احساس امنیت مهم‌تر از وجود امنیت است، چرا که واکنش‌های فرد در جامعه، بستگی به نگرش و دریافت ادراک او از امنیت دارد (بهشتی و همکاران، ۱۳۹۹). احساس امنیت را می‌توان نتیجه و بیان خودکارآمدی فرد تعبیر کرد (فاگروستروم، ۲۰۱۲). در این بین، نگرش و درک فرد از محیط اطراف خود، نقش مهمی در احساس امنیت او ایفا می‌کند. نگرش‌ها، موقعیتی برای پاسخگویی مطلوب یا نامطلوب به یک موضوع، نهاد یا رویداد شخصی تعریف می‌شوند (آژن، ۱۹۹۸). به عبارت دیگر، نگرش‌ها یک گرایش روان‌شناختی هستند که با ارزیابی یک موجودیت خاص با درجه‌ای از خیرخواهی و مغضوبیت بیان می‌شوند (گروتل، ۲۰۱۳).

به دنبال توسعه صنعتی و رشد فزاینده شهرنشینی در دهه‌های اخیر در ایران، ایجاد و حفظ امنیت اجتماعی شهروندان بومی نسبت به افراد غیربومی به یکی از مهم‌ترین مسائل و دغدغه‌های آنان تبدیل شده است. شهر اردکان نیز به عنوان یک شهر صنعتی از این قاعده مستثنی نبوده و طی دهه‌های اخیر پذیرای افراد غیربومی (مهاجر) زیادی بوده که این مسئله از دیدگاه مردم این شهر سبب تزلزل ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی شده است به گونه‌ای که آمار جرائم و آسیب‌های اجتماعی در این شهر در سال‌های اخیر سیر صعودی و نگران‌کننده‌ای داشته و احساس امنیت با خطر جدی مواجه شده است (حکمت‌نیا و شاکر اردکانی، ۱۳۹۵). علاوه بر آن مشکلاتی دیگری نیز مانند کمبود مدرسه و مراکز تفریحی، کمبود مراکز درمانی و بهداشتی، افزایش شدید اجاره‌بها و قیمت زمین از دیگر پیامدهای مهاجرت به این شهر بوده است. با توجه به این مباحث این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که نگرش مردم اردکان نسبت به پدیده مهاجرت و مهاجران چگونه است و این مسئله چه رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی آن‌ها دارد؟

پیشینه پژوهش

در زمینه پژوهش حاضر مطالعاتی چند صورت گرفته که مرور کلی آن‌ها ضمن آشنایی با پیامدهای مهاجرت، موضوع حاضر را از زوایای مختلف مورد کنکاش قرار می‌دهد تا از این رهگذر بر غنای مطالعه حاضر بیفزاید.

2	Gravelle	0
2	Fagerstrom	1
2	Ajzen	2
2	Grootel	3

مشفق (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «مهاجرت‌های داخلی و امنیت اجتماعی: مطالعه رابطه الگوهای مهاجرت‌های داخلی و ضریب ناامنی محیط اجتماعی در ایران» به این نتیجه رسید که خود مهاجرت فی‌نفسه منجر به بروز آسیب‌های اجتماعی نمی‌شود، بلکه کیفیت مهاجران و چگونگی انطباق‌پذیری مهاجران با محیط جامعه مقصد است که زمینه بروز آسیب‌های اجتماعی ناشی از مهاجرت را فراهم می‌کند.

حیدری و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی نسبت حاشیه‌نشینی و امنیت عمومی شهروندان» نشان دادند که حاشیه‌نشینان به دلیل جمعیت جوان، فقر، تزلزل شغلی، تحصیلات پایین، کمبود امکانات تفریحی، ضعف بهداشت، آشفتگی و افسردگی و... ممکن است امنیت شهروندان را تهدید کنند.

شیرزاد و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «نگرش شهروندان استان گیلان بر مهاجرت افراد غیربومی و پیامدهای امنیتی و اجتماعی آن» به این نتایج دست یافتند که از بین چهار نگرش اقتصادی، اجتماعی، جمعیتی و سیاسی، نگرش اقتصادی با (ضریب تعیین = ۰/۳۹۱) و پس از آن نگرش اجتماعی (ضریب تعیین = ۰/۲۷۳) بالاترین اثر را در پیامدهای امنیتی و اجتماعی بومیان استان داشته‌اند. همچنین نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که نگرش مردم بومی استان گیلان، نسبت به مهاجرت به این استان مثبت ارزیابی نمی‌شود و این مساله می‌تواند به لحاظ از دست دادن زمین، کم‌رنگ شدن فرهنگ بومی استان، برخورد و نزاع‌های فیزیکی، عدم اعتماد و حس ناامنی در بین مردم شود.

حسینی و خانی (۱۳۹۸) در پژوهشی نشان دادند که جریان مهاجرت در استان‌های مرزی روند کاهش داشته و الگوی غالب، افزایش مهاجرت‌های برون‌استانی است. همچنین، روندهای مهاجرت حاکی است که استان‌های خوزستان، کرمانشاه و سیستان و بلوچستان از قطب‌های اصلی مهاجرفرست و بوشهر، گیلان، مازندران و هرمزگان از قطب‌های اصلی مهاجرپذیر هستند. به طورکلی، با توجه به حجم انبوه جمعیت در سن کار، سطح پایین توسعه، میزان بالای بیکاری و کمبود فرصت‌های شغلی، مهاجرت به‌ویژه از نوع برون‌استانی افزایش یافته است.

وثوقی و محسنی (۱۳۹۵) در پژوهشی نشان دادند که بیشترین نگرش منفی شهروندان مربوط به متغیر آسیب‌های اجتماعی می‌باشد. از نظر پاسخگویان تأثیر مهاجرین در امر آموزش نیز چندان مثبت نمی‌باشد. در خصوص متغیر مسکن این امر با شدت کمتری مطرح است و ۵۷/۶ درصد نگرش منفی دارند؛ اما نگرش پاسخگویان در زمینه متغیرهای اقتصادی به سمت مثبت میل نموده به نحوی که ۲۷٪ آنان در این زمینه نگرش مثبتی نسبت به مهاجرین خارجی دارند. در مجموع می‌توان گفت نگرش کلی پاسخگویان به مهاجرین خارجی حدود ۳۲٪ به سمت منفی میل می‌نماید. نتایج پژوهش همچنین نشان می‌دهد که متغیرهای «جنسیت، سن، شغل، منطقه سکونت پاسخگو از حیث سطح برخورداری و از حیث حجم مهاجرین خارجی» دارای رابطه معنی‌دار با «سطح نگرش و دیدگاه پاسخگویان نسبت به مهاجرین خارجی» می‌باشند.

شاطریان و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به این نتایج رسیدند که اگرچه، نوعی نگرش منفی (پیش‌داوری نسبت به مهاجران خارجی و به‌ویژه افغان‌های ساکن در بافت‌های فرسوده) در جامعه مورد مطالعه وجود دارد اما میزان نگرش منفی کمتر از حد متوسط است. همچنین، تحلیل یافته‌ها با استفاده از آزمون پیرسون (۰/۲۸) در سطح اطمینان ۹۵ درصد، نوعی رابطه‌ی معنادار بین درآمد خانوارها و میزان نگرش منفی نسبت به افغانی‌های ساکن در بافت‌های فرسوده را نشان می‌دهد، به عبارت دیگر با افزایش میزان درآمد خانوارها، پیش‌داوری آن‌ها نسبت به مهاجران کاهش می‌یابد.

درازانووا^۴ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان «کدام عوامل در سطح فردی نگرش عمومی نسبت به مهاجرت را توضیح می‌دهند؟» نشان دادند که دو ویژگی در سطح فردی یعنی تحصیلات (مثبت) و سن (منفی) به طور قابل توجهی با نگرش به مهاجرت دارای رابطه معنادار هستند. به این معنا که افراد تحصیل کرده‌تر به‌طور مداوم نگرش مثبت‌تری نسبت به مهاجرت دارند. از سوی دیگر، سن با نگرش نسبت به مهاجرت ارتباط منفی دارد.

کورول^۵ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به بررسی تأثیر رفاه ذهنی جوانان بومی بر نگرش طرد کننده نسبت به مهاجران پرداختند و به دنبال درک رابطه بین رفاه ذهنی، بی‌اعتمادی سیاسی و نگرش‌های ضد مهاجر در طول زمان بودند. آن‌ها با استفاده از داده‌های طولی، سه گروه از بزرگسالان جوان بومی را در سوئد طی یک دوره ۲ ساله دنبال کردند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که بهزیستی ذهنی افزایش نگرش ضد مهاجر را در بین جوانان بومی پیش‌بینی نمی‌کند، اما نگرش‌های ضد مهاجر تأثیر معناداری بر بهزیستی ذهنی داشتند. این داده‌ها همچنین روابط دوسویه و تقویت‌کننده متقابل بین رفاه ذهنی و بی‌اعتمادی سیاسی و بین بی‌اعتمادی سیاسی و نگرش‌های ضد مهاجر را نشان می‌دهد. این نتایج نشان می‌دهد که بهبود رفاه ذهنی بزرگسالان جوان مبنای مهمی برای جلوگیری از توسعه بی‌اعتمادی سیاسی است که به نوبه خود می‌تواند استعداد جوانان بومی را برای اتخاذ نگرش‌های خصمانه نسبت به مهاجران کاهش دهد.

کاوازاکی و ایکدا^۶ (۲۰۲۰) در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که اولاً تحصیلات به‌عنوان یک عامل تعیین‌کننده مهم در نگرش نسبت به مهاجران نقش نداشت. ثانیاً هویت گروهی و تعصب نیز به نظر می‌رسد با هم مرتبط باشند. در نهایت، اضطراب در خوشه‌های مرتبط با هنجارهای اجتماعی ظاهر می‌شود و نشان می‌دهد که ترس در مورد مهاجران ارتباط نزدیکی با انتظارات از رفتار دیگران دارد.

یو^۷ (۲۰۱۹) در پژوهشی درصدد پاسخگویی به این سؤال بود که پیشینه‌های جمعیتی با نگرش افراد نسبت به مهاجران و سیاست‌های مهاجرت چه ارتباطی دارد؟ از دیدگاه وی نژاد، سن، تحصیلات، دیدگاه‌های سیاسی و دینداری همگی بر نحوه نگاه مردم به مهاجرت تأثیر می‌گذارند. نتایج نشان می‌دهد که تحصیلات و دیدگاه‌های سیاسی به ترتیب مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های نحوه نگرش افراد به مهاجران و سیاست‌های مهاجرت هستند، در حالی که نژاد، سن و مذهب هیچ رابطه آماری معنی‌داری با هیچ یک از متغیرهای وابسته ندارند.

پرایس^۸ (۲۰۱۸) در پژوهشی نشان داد که زنان، پاسخ‌دهندگان با تحصیلات عالی و پاسخ‌دهندگانی که بیشتر میهن‌پرست بودند، تمایل بیشتری به نگرش‌های طرفدار مهاجرت داشتند. در مقابل، پاسخ‌دهندگان مسن‌تر و پاسخ‌دهندگانی که نگرش‌های بیگانه‌هراسی بیشتری داشتند، کمتر احتمال داشت که نگرش‌های طرفدار مهاجرت داشته باشند. در نهایت، پاسخ‌دهندگانی که خود را بیشتر به‌عنوان شهروند جهانی می‌دانستند تا شهروندان یک کشور خاص، تمایل بیشتری به نگرش‌های طرفدار مهاجرت داشتند. هلوینگ و سینو^۹ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «گروه‌های مختلف، تهدیدات مختلف: نگرش عمومی نسبت به مهاجران» استدلال می‌کنند که چارچوب‌بندی نگرانی‌های مهاجرت، عموم مردم را به ارتباط انواع مختلف مهاجران با تهدیدات مختلف سوق می‌دهد.

2	Drazanova	4
2	Korol	5
2	Kawasaki & Ikeda	6
2	Yu	7
2	Pryce	8
2	Hellwig & Sinno	9

نتایج نشان می‌دهد که ترس‌های امنیتی و اقتصادی بر نگرش‌ها نسبت به مهاجران تأثیر می‌گذارد. همچنین نگرانی در مورد جرم و جنایت بر احساسات مردم بومی تأثیر منفی می‌گذارد.

هاین مولر و هاپکینز^۳ (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «نگرش عمومی نسبت به مهاجرت» نشان دادند که به طور مداوم، نگرش‌های مهاجرت شواهد کمی از ارتباط قوی با شرایط اقتصادی شخصی را نشان می‌دهد. در عوض، تحقیقات نشان می‌دهد که نگرش‌های مهاجرتی توسط نگرانی‌های اجتماعی در مورد تأثیرات فرهنگی آن - و تا حدی تأثیرات اقتصادی آن - بر کل کشور شکل می‌گیرد.

مطالعات صورت گرفته هر کدام بر جنبه‌هایی از موضوع پژوهش حاضر اشاره کرده‌اند. از نکات بدیع پژوهش حاضر این است که اولاً تلاش خواهد کرد تا با بررسی ارتباط بین نگرش‌های مهاجرتی و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی در میان مردم اردکان، شکاف موجود در ادبیات مربوطه را پر کند، موضوعی که در ادبیات قبلی مورد بررسی قرار نگرفته است. مطالعه حاضر سعی خواهد کرد این دو موضوع را به هم پیوند دهد. علاوه بر این، مهاجرت به دلیل تاریخ منحصر به فرد اردکان، نمادی پرطنین برای آن‌ها است؛ بنابراین، نمادها و ارزش‌های مرتبط با اردکان بر نحوه درک اردکانی‌ها از مهاجرت تأثیر می‌گذارد. محققان بررسی کرده‌اند که نگرانی‌های نمادین نگرش نسبت به مهاجران را در کشورهای مختلف شکل می‌دهند (برنز و گیمپل^۳، ۲۰۰۳؛ دی فیگوئردو و الکینز^۳، ۲۰۰۳؛ اسپنشید و کالهن^۳، ۱۹۹۳؛ فتزر^۳، ۲۰۰۳). این مطالعات نشان می‌دهد که احساسات نامطلوب نسبت به مهاجران نتیجه این باور است که افراد مهاجر ارزش‌های میزبان را زیر پا می‌گذارند و از این می‌ترسند که استانداردهای رفتاری پذیرفته شده توسط میزبان را به رسمیت نشناسند یا رعایت نکنند. مطالعه حاضر بررسی خواهد کرد که آیا پدیده مشابه در اردکان وجود دارد یا خیر. دومین نوآوری پژوهش حاضر، ترویج خصلت چندبعدی احساسات ملی است. مطالعات نشان داده‌اند که انواع مختلفی از احساسات ملی وجود دارد - غرور ملی، ملی‌گرایی، میهن‌پرستی کور، میهن‌پرستی سازنده، شوونیسم، هویت ملی و غیره.

مبانی نظری پژوهش

الف) امنیت و احساس امنیت

واژه امنیت در کاربرد عام به معنای رهایی از مخاطرات مختلف است. فرهنگ آکسفورد این واژه را با عبارت زیر تعریف کرده است: «شرایطی که در آن [یک موجود] در معرض خطر نبوده یا از خطر محافظت می‌شود» (کینگ و موری، ۱۳۸۳). تعاریف مندرج در فرهنگ لغات درباره مفهوم کلی امنیت، بر روی «احساس آزادی از ترس» یا «احساس ایمنی» که ناظر بر امنیت مادی و روانی است، تأکید دارند (ماندل، ۱۳۷۹). بنابراین امنیت به معنای ایمن بودن، در امان بودن و بی‌بیمی، آرامش و آسودگی است. احساس امنیت نیز به معنای فقدان هراس از اینکه ارزش‌های انسانی مورد حمله قرار گیرد یا به مخاطره نیافتد و به نبود هراس و بیم نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع، اطمینان و آرامش خاطر، ایمنی، آرامش قلب و خاطر جمع بودن است (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸).

³ Hainmueller & Hopkins	0
³ Burns & Gimpel	1
³ de Figueiredo & Elkins	2
³ Espenshade & Calhoun	3
³ Fetzer	4

نظریه نیاز انسانی

بر اساس نظریه نیازهای انسان، امنیت زمانی بدست می‌آید که نیازهای اولیه انسان برآورده شود. در غیر این صورت فرد با ناامنی مواجه خواهد شد. بر این اساس باید نیازهای جسمی، فکری و روحی افراد و گروه‌ها تأمین شود، در غیر این صورت افراد و جوامع از هم می‌پاشند و بقا و رفاه آن‌ها به خطر می‌افتد (باروز،^{۳۵} ۱۹۹۶). نظریه سلسله‌مراتب نیازهای مازلو^{۳۶} نیز از جمله این نظریه‌ها هستند. به عقیده مازلو، هر فرد دارای تعدادی نیازهای ذاتی است که فعال‌کننده و هدایت‌کننده رفتارهای اوست (کریمی، ۱۳۸۴). نیازهای اساسی مازلو به ترتیب اهمیت به شرح ذیل است: ۱) نیازهای فیزیولوژیکی شامل نیاز به هوا، غذا، آب، خواب و نیاز جنسی. ۲) نیازهای ایمنی: وقتی همه نیازهای فیزیولوژیکی ارضا شوند و دیگر افکار و رفتارها را کنترل نکنند، نیاز به امنیت می‌تواند فعال شود. ۳) نیازهای عشق، محبت و احساس تعلق که شامل دادن و دریافت عشق، محبت و احساس تعلق است. ۴) نیاز به احترام: شامل نیازها برای عزت‌نفس و احترامی است که شخص از دیگران می‌گیرد. زمانی که این نیازها ارضا شوند، فرد احساس اعتماد به نفس و ارزشمندی می‌کند. زمانی که از این نیازها ناامید شوند، فرد احساس حقارت، ضعف، درماندگی و بی‌ارزشی می‌کند. ۵) نیازهای خودشکوفایی: مازلو خودشکوفایی را به‌عنوان نیاز فرد به بودن و انجام کاری که فرد «متولد شده برای انجام دادن» توصیف می‌کند (سیمونز^{۳۷} و همکاران، ۱۹۸۷). بنابراین در نظریه مازلو، نیاز به امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیکی در مرتبه دوم از نیازها قرار می‌گیرد که این گویای اهمیت احساس امنیت برای افراد است.

دیدگاه تعامل‌گرایی

تعامل‌گرایی، ریشه‌های امنیت اجتماعی و مشارکت شهروندان در آن را در شخصیت اجتماعی کنشگران جست‌وجو می‌کند. در این دیدگاه مفهوم امنیت اجتماعی بر حفظ جان، مال و شئون زندگی افراد و مقابله با جرائم و آسیب‌های اجتماعی و نیز برقراری نظم و قانون دلالت می‌کند. جامعه‌ای که در آن افراد احساس امنیت و آرامش نداشته باشند و ضریب امنیت عمومی آن از یکسو به خاطر رشد جرائم مانند سرقت، قتل، تبهکاری، مواد مخدر و ... و از سوی دیگر به سبب آسیب‌های اجتماعی چون بی‌نظمی، قانون‌گریزی، خودکشی و ... کاهش یابد، فضای عمومی افراد دچار آشفتگی و پریشانی خواهد شد و دل‌مشغولی اصلی آن‌ها مصون ماندن از چنین خطراتی است. زیرا افزایش جرائم اجتماعی زندگی را برای آحاد جامعه غیرقابل‌پذیرش می‌کند. از یک منظر آسیب‌های اجتماعی محصول چنین شرایطی خواهد بود و از سوی دیگر در رابطه تعاملی آن شرایط را بازتولید می‌کند و جامعه‌ای که دچار بی‌نظمی مفرط اجتماعی شود، فاقد نشانه‌های اولیه انسجام در ابعاد هنجاری و ارزشی خواهد بود (چلبی، ۱۳۷۵).

3 Burrowes	5
3 Maslow	6
3 Simons	7

ب) مهاجرت

مهاجرت در لغت به معنای کوچ و جابجایی است. کوئن^{۳۸} مهاجرت را پدیده‌ای می‌داند که به دلایلی از قبیل ناکافی بودن عرضه مواد غذایی در یک منطقه خاص تعقیب و آزار عقیدتی یا سیاسی، جنگ، نفرت‌ها و خصومت‌های قومی و ملی صورت می‌گیرد (کوئن، ۱۳۷۲). به عبارت بهتر می‌توان گفت مهاجرت حرکت انسان‌ها از یک نقطه به نقطه دیگر، در فاصله زمانی خاص با قصد و انگیزه بهبودخواهی است. از این رو انگیزه غالب مهاجرت‌ها بهبود طلبی، آسایش و آرامش است (مرادی و ایمان، ۱۴۰۰). گرچه مهاجرت ممکن است اثرات مثبتی بر کارایی اقتصادی و رشد در اقتصاد پذیرنده داشته باشد، اغلب جنبه‌های منفی مهاجرت است که بیشترین توجه را به خود جلب می‌کند. ترس از دست دادن شغل و نگرانی در مورد هزینه‌های برنامه‌های اجتماعی، بیگانگی فرهنگی و ترس از این که مهاجران زبان سنتی، مذهب، قدرت سیاسی یا شیوه زندگی مردم بومی را تضعیف کنند، تأثیر مهاجرت بر اقتصاد ساکنان کشور میزبان، اختلال در خدمات بهداشتی و آموزشی میزبان و افزایش میزان جرم و جنایت اغلب به‌عنوان دلایل مخالفت با مهاجرت ذکر می‌شود (کارد^{۳۹} و همکاران، ۲۰۰۵؛ بری و سولیگو^{۴۰}؛ ۱۹۶۹؛ کنن^{۴۱}؛ ۱۹۷۱؛ باگواتی و رودریگز^{۴۲}؛ ۱۹۷۵؛ آلتونجی و کارد^{۴۳}؛ ۲۰۱۸؛ گاستون و نلسون^{۴۴}؛ ۲۰۰۰؛ شاو و اسلاتر^{۴۵}؛ ۲۰۰۱؛ بوتچر و پیهل^{۴۶}؛ ۲۰۰۷). به طور کلی ادبیات نظری در زمینه مهاجرت بیانگر نگرانی ساکنان کشور و یا شهر میزبان از پیامدهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ناشی از پدیده مهاجرت می‌باشد.

نظریه تعارض گروهی واقع‌گرایانه

این نظریه بیان می‌کند که ادراک رقابت مجموع صفر بین گروه‌ها به باور به «تهدید گروهی» تبدیل می‌شود که به‌نوبه خود منجر به تعصب و کلیشه‌های منفی توسط اعضای یک گروه علیه گروه دیگر می‌شود (سیدانیوس و پراتو^{۴۷}؛ ۱۹۹۹). نظریه تعارض واقع‌گرایانه، مفهوم نفع شخصی را در میان بومیان گسترش می‌دهد تا این احتمال را که آسیب به یک زیرگروه از بومیان می‌تواند برای همه بومیان مضر تلقی شود را در بر می‌گیرد. همچنین ابعاد رقابت بین گروهی درک شده را گسترش می‌دهد تا قدرت سیاسی و کنترل بر رویه‌های اجتماعی و فرهنگی پذیرفته‌شده را شامل شود. تهدید درک شده برای منافع شخصی جمعیت بومی ناشی از جریان ورودی مهاجران ممکن است تنها بخشی از یک احساس گسترده‌تر از تهدید جمعی برای نهادهای اجتماعی و فرهنگی باشد (بللاک^{۴۸}؛ ۱۹۶۷؛ بلومر^{۴۹}؛ ۱۹۵۸؛ بوبو^{۵۰}؛ ۲۰۰۴). در بسیاری از موارد، مهاجران به گروه‌های نژادی و قومی مختلفی تعلق دارند که متفاوت از جمعیت بومی هستند و زمینه‌های مذهبی، سیاسی و فرهنگی متفاوتی دارند. ورود گروه‌هایی با مذهب،

³ Coen	8
³ Card	9
⁴ Berry & Soligo	0
⁴ Kenen	1
⁴ Bhagwati & Rodriguez	2
⁴ Altonji & Card	3
⁴ Gaston & Nelson	4
⁴ Scheve & Slaughter	5
⁴ Butcher & Piehl	6
⁴ Sidanius & Pratto	7
⁴ Blalock	8
⁴ Blumer	9
⁵ Bobo	0

زبان یا فرهنگ متفاوت ممکن است به عنوان تضعیف نهادهای موجود و تهدیدی برای شیوه زندگی و موقعیت اجتماعی ساکنان فعلی تلقی شود. ناآشنا بودن مهاجران همچنین ممکن است باعث خصومت شود که ریشه در جابجایی انگیزه‌های تهاجمی ناشی از استرس در محیط اجتماعی دارد (لوواین و کمپل، ۱۹۷۳).

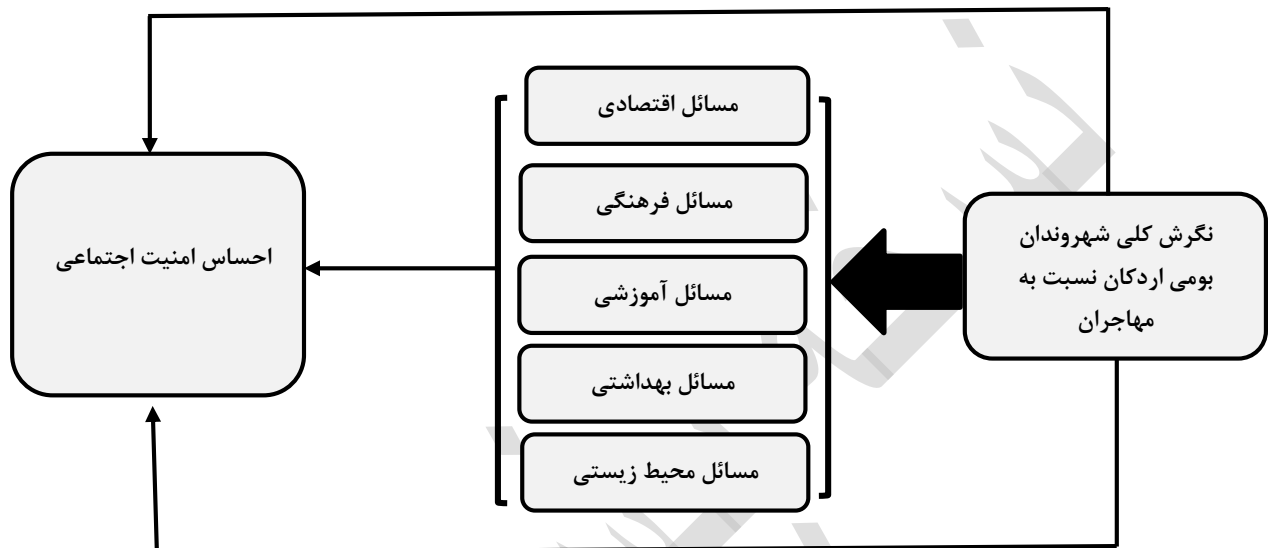
نظریه تهدید گروهی

نظریه تهدید گروهی چگونگی ایجاد نگرش‌های منفی را توصیف می‌کند. بر اساس نظریه تهدید گروهی، تهدیدات ناشی از ورود مهاجران و شرایط بد اقتصادی، تعیین‌کننده‌های اصلی نگرش منفی نسبت به مهاجرت را تشکیل می‌دهند (میولمان و همکاران ۲۰۰۹؛ شلوتر و واگنر، ۲۰۰۸؛ سمیونوف^۳ و همکاران، ۲۰۰۶). شهروندان نگرانند که مهاجران بیشتر به معنای رقابت بیشتر برای منابع اقتصادی کمیاب و در نتیجه از دست دادن درآمد و استاندارد زندگی باشد. ترس همچنین می‌تواند با از دست دادن هویت فرهنگی یا نرخ بالاتر جرم مرتبط باشد. مطالعات اخیر نشان می‌دهد که در واقع افزایش تعداد مهاجران تهدید را شکل می‌دهد (کوندرز و شپرز، ۱۹۹۸؛ میولمان و همکاران ۲۰۰۹). شرایط اقتصادی نیز به عنوان شکل‌دهنده تهدید ناشی از مهاجرت شناخته شده است. شرایط اقتصادی کمتر مساعد، رقابت را حتی با کمیاب شدن منابع شدیدتر می‌کند. مهاجران به دلیل ایجاد رقابت ناعادلانه و منشأ شرایط رو به زوال اقتصادی مقصر شناخته می‌شوند (سمیونوف و همکاران، ۲۰۰۶)؛ بنابراین، ما انتظار داریم که با شرایط بدتر اقتصادی، نگرش نسبت به مهاجرت منفی‌تر باشد. تئوری تهدید گروهی پیش‌بینی می‌کند که تعامل اجتماعی بین افراد گروه‌های مختلف ممکن است منجر به ادراک تهدید و تحقیر نسبت به اعضای گروه‌های مختلف شود (نلسون، ۲۰۰۹؛ استفان و استفان، ۲۰۱۳). دو نوع تهدید شکل‌گیری نگرش‌های منفی را توصیف می‌کند: نمادین و واقع‌بینانه. در زمینه مهاجرت، این تهدیدها به رقابت در بازار کار، نگرانی‌های بهداشت عمومی ناشی از بیماری‌های احتمالی، افزایش جرم و جنایت و رفاه جسمی و تصورات از تعداد مهاجران و همچنین افزایش بار مالی مربوط می‌شوند (اسس و همکاران، ۲۰۰۱؛ ها، ۲۰۱۰؛ هانسون^۵ و همکاران، ۲۰۰۷). در واقع، احساسات ضد مهاجر از ترس ناشی می‌شود که تازه‌واردان استانداردهای رفتاری پذیرفته‌شده توسط افراد میزبان را نشناسند یا رعایت نکنند.

چارچوب نظری پژوهش حاضر تلفیقی از دیدگاه‌های مطرح شده از جمله نظریه نیاز انسانی، دیدگاه تعامل‌گرایی، نظریه تعارض گروهی واقع‌گرایانه و نظریه تهدید گروهی می‌باشد. بر اساس نظریه نیازی انسانی می‌توان گفت که نیاز به امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان می‌باشد که از گذشته تا امروز تامین آن از دغدغه‌های اصلی جوامع بوده است. از منظر نظریه تعامل‌گرایی، جامعه‌ای که در آن افراد احساس امنیت و آرامش نداشته باشند و ضریب امنیت عمومی آن از یکسو به خاطر رشد جرائم مانند سرقت، قتل، تبهکاری، مواد مخدر و ... و از سوی دیگر به سبب آسیب‌های اجتماعی چون بی‌نظمی، قانون‌گریزی، خودکشی و ... کاهش یابد، فضای عمومی افراد دچار آشفتگی و پریشانی خواهد شد و دل‌مشغولی اصلی آن‌ها تعامل جهت مصون ماندن از

5 Le Vine & Campbel	1
5 Schluter & Wagner	2
5 Semyonov	3
5 Coenders & Scheepers	4
5 Nelson	5
5 Stephan & Stephan	6
5 Ha	7
5 Hanson	8

چنین خطراتی است. نظریه تعارض گروهی واقع‌گرایانه بیان می‌کند که ادراک رقابت مجموع صفر بین گروه‌ها به باور به «تهدید گروهی» تبدیل می‌شود که به‌نوبه خود منجر به تعصب و کلیشه‌های منفی توسط اعضای یک گروه علیه گروه دیگر می‌شود. بر اساس نظریه تهدید گروهی، تهدیدات ناشی از ورود مهاجران، تعیین‌کننده‌های اصلی نگرش منفی نسبت به مهاجرت را تشکیل می‌دهند. از این منظر تعامل اجتماعی بین افراد گروه‌های مختلف ممکن است منجر به ادراک تهدید و تحقیر نسبت به اعضای گروه‌های مختلف شود.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع داده‌ها کمی، از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی و از نظر شیوهی اجرا پیمایشی است. جامعه آماری مورد مطالعه، شهروندان بالای ۲۰ سال شهر اردکان می‌باشد که بر پایه نتایج نهایی سرشماری عمومی نفوس و مسکن آبان ماه ۱۳۹۵ جمعیت آن ۷۵۷۲۱ نفر برآورد شده است. جهت انتخاب حجم نمونه از جدول لین^۹ سطح خطای ۰/۰۵ و اطمینان ۹۵ درصد استفاده به عمل آمد که بر اساس آن تعداد نمونه برابر ۳۸۱ نفر به دست آمد. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شده است. ابتدا شهر اردکان را بر اساس موقعیت جغرافیایی (شمال، جنوب، غرب و شرق) به چهار خوشه تقسیم کرده و از درون هر خوشه متناسب با جمعیت مناطق مختلف، نمونه مشخص شد و سپس با استفاده از روش تصادفی ساده دست به انتخاب نمونه‌ی موجود در هر منطقه زده شد. لازم به ذکر است منظور از مهاجرین در اینجا مهاجرین ایرانی از شهرهای مختلف کشور می‌باشند نه اتباع افغانی. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه نیمه استاندارد استفاده شد. جهت اعتبار صوری پس از طراحی گویه‌های طیف‌های مربوطه (بر اساس تحقیقات انجام شده و دیدگاه‌های نظری) در اختیار اساتید و کارشناسان قرار گرفت اظهار نظر این افراد در راستای سنجش گویه‌های هر طیف، در نهایت به گزینش گویه‌های مناسب برای هر طیف منجر شد. برای سنجش پایایی ابزار سنجش (پرسش‌نامه)، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردیده است، آلفای کرونباخ هر یک از متغیرها در جدول زیر آمده است.

جدول ۱: میزان آلفای کرونباخ (پایایی) گویه‌های هر طیف

ضریب آلفا	تعداد گویه	طیف‌ها
.۶۹	۱۲	احساس امنیت اجتماعی
.۷۴	۷	مسائل اقتصادی
.۸۴	۵	مسائل بهداشت
۰/۶۰	۴	مسائل آموزشی
۰/۷۲	۴	مسائل محیط زیستی
۰/۷۶	۸	مسائل فرهنگی
۰/۷۰	۱۶	نگرش کلی نسبت به مهاجرت

یافته‌های پژوهش

داده‌های این پژوهش حاصل استخراج پرسش‌نامه‌هایی است که توسط ۳۸۱ نفر از شهروندان بومی شهر اردکان در سال ۱۴۰۲ تکمیل و اساس تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج توصیفی این مطالعه نشان می‌دهد که به لحاظ سن بیشترین فراوانی را گروه سنی ۲۰-۳۰ سال با ۵۰/۶ درصد و کمترین فراوانی نیز به گروه سنی ۷۱ سال به بالا تعلق دارد که ۶ درصد پاسخگویان را شامل می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که برحسب جنسیت در شهر اردکان ۳۱/۲ درصد از پاسخگویان را مردان و ۶۸/۸ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. هم‌چنین نتایج نشان می‌دهد که بر حسب وضعیت تأهل بیشترین درصد پاسخگویان در شهر اردکان را افراد متأهل (۸۰ درصد) و کمترین درصد پاسخگویان (۲۰) را افراد مجرد تشکیل می‌دهند. به لحاظ میزان تحصیلات در شهر اردکان بیشترین درصد فراوانی را اشخاص با مدرک لیسانس با ۳۹/۷ و کمترین درصد فراوانی را اشخاص با مدرک زیردیپلم با ۵/۶ به خود اختصاص داده‌اند و در نهایت به لحاظ میزان درآمد در شهر اردکان بیشترین درصد فراوانی را افراد با درآمد زیر دو میلیون با ۵۰/۹ درصد و کمترین درصد فراوانی را افراد با درآمد ۲ تا ۴ میلیون تومان به خود اختصاص داده‌اند. نتایج توصیفی پژوهش نشان می‌دهد که نگرش منفی نسبت به مهاجرین در بین گروه سنی ۵۰-۴۱ سال بیشتر از سایر گروه‌های سنی است و طبیعتاً احساس امنیت اجتماعی هم در بین این گروه سنی نسبت با سایر گروه‌های سنی پایین‌تر بود.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه شماره ۱: بین گروه‌های مختلف سنی و نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران تفاوت معنادار وجود دارد. جدول شماره ۲ آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران را برحسب گروه سنی نشان می‌دهد. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران برای گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال (۵۳/۹۷)، برای ۳۱ تا ۴۰ سال (۵۴/۸۹)، ۴۱ تا ۵۰ سال (۴۶/۲۰)، ۵۱ تا ۶۰ سال (۵۳/۰۰) و برای افراد بالاتر از ۷۱ سال برابر (۵۴/۰۰) است. نتایج نشان می‌دهد که بین گروه‌های مختلف با هم تفاوت وجود دارد و این تفاوت بر اساس آزمون تحلیل واریانس با مقدار (F= ۶/۱۴) و مقدار معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) در سطح حداقل ۰/۹۵ قابل پذیرش بوده و فرضیه مذکور مورد پذیرش می‌باشد.

جدول ۲: آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران بر حسب گروه‌های سنی

معناداری	میزان F	انحراف معیار	میانگین	گروه سنی پاسخگویان
۰/۰۰۰	۶/۱۴	۳/۹۰	۵۳/۹۷	۲۰-۳۰
		۴/۷۸	۵۴/۸۹	۳۱-۴۰
		۶/۶۴	۴۶/۲۰	۴۱-۵۰
		۰/۰۰	۵۳/۰۰	۵۱-۶۰
		۲/۵۱	۵۴/۳۳	۶۱-۷۰
		۰/۰۰	۵۴/۰۰	۷۱ به بالا

جدول شماره ۳ خروجی آزمون تحلیل واریانس می‌باشد. این خروجی مهم‌ترین قسمت در آنالیز واریانس است. بر اساس داده‌های حاصل از جدول زیر فرض صفر یعنی برابری میانگین در بین گروه‌های سنی رد می‌شود. مقدار معنی‌داری (sig) کمتر از ۰/۰۵ بوده است. در نتیجه، حداقل بین دو گروه سنی اختلاف معنی‌داری از نظر نگرش نسبت به مهاجرین وجود دارد.

جدول ۳: تحلیل واریانس: آزمون تفاوت میانگین نمره نگرش نسبت به مهاجرین بر حسب سن

نگرش	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	Sig...
بین گروهی	۶۱۸/۱۷۸	۵	۱۲۳/۶۳۶	۶/۱۴۰	۰/۰۰۰
درون گروهی	۱۸۹۲/۸۱۲	۹۴	۲۰/۱۳۶		
مجموع	۲۵۱۰/۹۹۰	۹۹	-		

جدول شماره ۴ به ازای هر یک از گروه‌های سنی، آماره لازم برای مقایسه آن با سایر گروه‌ها را لیست می‌کند. با توجه به سطح معنی‌داری در جدول زیر ملاحظه می‌شود بین گروه سنی ۴۱-۵۰ سال با بقیه گروه‌های سنی از نظر میزان نگرش منفی نسبت به مهاجرین اختلاف معنی‌داری وجود دارد در صورتی که سایر گروه‌های سنی با هم اختلاف معنی‌داری ندارند؛ به عبارت دیگر نتایج حاصل از جدول زیر نشان می‌دهد که نگرش منفی نسبت به مهاجرین در بین گروه سنی ۴۱-۵۰ سال بیشتر از سایر گروه‌های سنی است.

جدول ۴: آزمون تعقیبی با روش حداقل اختلاف معنی‌دار یا LSD

گروه سنی	گروه سنی	تفاوت میانگین‌ها	انحراف معیار	سطح معناداری
سال ۲۰-۳۰	سال ۳۱-۴۰	-۰/۹۱۴	۱/۰۰۰	۰/۳۶۳
	سال ۴۱-۵۰	۷/۷۷	۱/۵۷۲	۰/۰۰۰
	سال ۵۱-۶۰	۰/۹۷۷	۲/۳۴۳	۰/۶۷۸
	سال ۶۱-۷۰	-۰/۳۵۶	۲/۶۷۷	۰/۸۹۴
	بالای ۷۱ سال	-۰۹/۰۲۲	۳/۲۴۴	۰/۹۹۴
سال ۳۱-۴۰	سال ۲۰-۳۰	۰/۹۱۴	۱/۰۰۰	۰/۳۶۳
	سال ۴۱-۵۰	۸/۶۹۱	۱/۵۹۹	۰/۰۰۰
	سال ۵۱-۶۰	۱/۸۹۱	۲/۳۶۱	۰/۴۲۵
	سال ۶۱-۷۰	۰/۵۸۸	۲/۶۹۳	۰/۸۳۶
	بالای ۷۱ سال	۰/۸۹۱	۳/۲۵۷	۰/۷۸۵

۰/۰۰۰	۱/۵۷۲	-۷/۷۷۷	سال ۲۰-۳۰	سال ۴۱-۵۰
۰/۰۰۰	۱/۵۹۹	-۸/۶۹۱	سال ۳۱-۴۰	
۰/۰۱۲	۲/۶۵۴	-۶/۸۰۰	سال ۵۱-۶۰	
۰/۰۰۷	۲/۹۵۳	-۸/۱۳۳	سال ۶۱-۷۰	
۰/۰۲۷	۳/۴۷۵	-۷/۸۰۰	بالای ۷۱ سال	
۰/۶۷۸	۲/۳۴۳	-۰/۹۷۷	سال ۲۰-۳۰	سال ۵۱-۶۰
۰/۴۲۵	۲/۳۶۱	-۱/۸۹۱	سال ۳۱-۴۰	
۰/۰۱۲	۲/۶۵۴	۶/۸۰۰	سال ۴۱-۵۰	
۰/۶۹۸	۳/۴۲۷	-۱/۳۳۳	سال ۶۱-۷۰	
۰/۷۹۷	۳/۸۸۶	-۱/۰۰۰	بالای ۷۱ سال	
۰/۸۹۴	۲/۶۷۷	۰/۳۵۶	سال ۲۰-۳۰	سال ۶۱-۷۰
۰/۸۳۶	۲/۶۹۳	-۰/۵۵۸	سال ۳۱-۴۰	
۰/۰۰۷	۲/۹۵۳	۸/۱۳۳	سال ۴۱-۵۰	
۰/۶۹۸	۳/۴۲۷	۱/۳۳۳	سال ۵۱-۶۰	
۰/۹۳۵	۴/۰۹۶	۰/۳۳۳	بالای ۷۱ سال	
۰/۹۹۴	۳/۲۴۴	۰/۲۲۷	سال ۲۰-۳۰	بالای ۷۱ سال
۰/۷۸۵	۳/۲۵۷	-۰/۸۹۱	سال ۳۱-۴۰	
۰/۰۲۷	۳/۴۷۵	۷/۸۰۰	سال ۴۱-۵۰	
۰/۷۹۷	۳/۸۸۶	۱/۰۰۰	سال ۵۱-۶۰	
۰/۹۳۵	۴/۰۹۶	-۰/۳۳۳	سال ۶۱-۷۰	

فرضیه شماره ۲: جنسیت بر نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران تأثیر معنادار دارد.

جدول ۵ آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران برحسب جنسیت آنها نشان می‌دهد. از آن جا که جنسیت نوعی متغیر اسمی دویبعدی است، لذا آزمون پارامتری مناسب با آن تحلیل تی گروه‌های مستقل است. نتایج حاصل از آزمون تی گروه‌های مستقل نشان می‌دهد میانگین میزان نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران با جنسیت مرد (۵۳/۲۰) و جنسیت زن (۵۳/۶۴) می‌باشد. نتایج حاصل از دو میانگین نشان می‌دهد که میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران بین گروه‌های مختلف با هم تفاوت ندارد و فرضیه مذکور رد می‌شود.

جدول ۵: آزمون تفاوت میانگین نمره نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران بر حسب جنسیت

تی گروه‌های مستقل		آزمون لوین		انحراف معیار	میانگین	جنسیت
Sig...	t	Sig...	F			
۰/۶۸۹	-۰/۴۰۱	۰/۰۸۶	۳/۳۰	۶/۳۷	۵۳/۲۰	مرد
				۴/۳۹	۵۳/۶۴	زن

فرضیه شماره ۳: وضعیت تأهل بر نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران تأثیر معنادار دارد.

جدول شماره ۶ آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران را بر حسب وضعیت تأهل آن‌ها نشان می‌دهد. از آن جا که وضعیت تأهل نوعی متغیر اسمی دویبعدی است، لذا آزمون پارامتری مناسب با آن تحلیل تی گروه‌های مستقل است. نتایج حاصل از آزمون تی گروه‌های مستقل نشان می‌دهد تفاوت موجود میان افراد مجرد و متأهل در نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران معنی‌دار نیست؛ بنابراین فرضیه مذکور رد می‌شود و قابل تعمیم به جامعه آماری نیست.

جدول ۶: آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان نسبت به مهاجرین بر حسب وضعیت تأهل

تی گروه‌های مستقل		آزمون لوین		انحراف معیار	میانگین	وضعیت تأهل
Sig...	t	Sig...	F			
۰/۹۶۹	-۰/۳۹	۰/۱۸۴	۱/۷۸	۳/۲۹	۵۳/۴۵	مجرد
				۵/۲۲	۵۳/۵۱	متأهل

فرضیه شماره ۴: تحصیلات بر نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران تأثیر معنادار دارد.

جدول شماره ۷ آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران را بر حسب مقطع تحصیلی افراد نمونه نشان می‌دهد. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران برای افراد زیر دیپلم (۵۲/۵۰)، دیپلم (۵۴/۳۰)، فوق‌دیپلم (۵۵/۵۸)، لیسانس (۵۳/۶۵)، فوق‌لیسانس (۵۳/۶۵) و برای افراد دارای مدرک دکتری برابر (۴۵/۰۰) است. نتایج نشان می‌دهد که بین گروه‌های مختلف با هم تفاوت وجود دارد و این تفاوت بر اساس آزمون تحلیل واریانس با مقدار (F= ۲/۲۶۳) و مقدار معناداری (Sig= ۰/۰۵۴) در سطح حداقل ۰/۹۵ قابل پذیرش بوده و فرضیه مذکور مورد پذیرش می‌باشد.

جدول ۷: آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران بر حسب مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	میانگین	انحراف معیار	میزان F	معناداری
زیر دیپلم	۵۲/۵۰	۵/۰۴	۲/۲۶۳	۰/۰۵۴
دیپلم	۵۴/۳۰	۲/۷۸		
فوق‌دیپلم	۵۵/۵۸	۶/۰۱		
لیسانس	۵۳/۶۵	۳/۷۶		
فوق‌لیسانس	۵۲/۲۰	۶/۶۴		
دکتری	۴۵/۰۰	۰/۰۰		

جدول شماره ۸ به ازای هر یک از مقاطع تحصیلی، آماره لازم برای مقایسه آن با سایر گروه‌ها را لیست می‌کند. با توجه به سطح معنی‌داری در جدول زیر ملاحظه می‌شود بین مقطع تحصیلی دکتری با بقیه مقاطع تحصیلی از نظر نوع نگرش نسبت به مهاجرین اختلاف معنی‌داری وجود دارد در صورتی که سایر مقاطع تحصیلی با هم اختلاف معنی‌داری ندارند؛ به عبارت دیگر نتایج حاصل از جدول زیر نشان می‌دهد که نگرش مثبت نسبت به مهاجرین در بین افراد با مدرک دکتری و تا حدودی فوق‌لیسانس بیشتر از سایر مقاطع تحصیلی است.

جدول ۸: آزمون تعقیبی با روش حداقل اختلاف معنی دار یا LSD

مقطع تحصیلی	مقطع تحصیلی	تفاوت میانگین‌ها	انحراف معیار	سطح معناداری
زیر دیپلم	دیپلم	-۱/۸۰۷	۲/۱۹۴	۰/۴۱۲
	فوق دیپلم	-۳/۰۸۸	۲/۰۹۳	۰/۱۴۴
	لیسانس	-۱/۱۵۰	۱/۸۹۱	۰/۵۴۵
	فوق لیسانس	-۰/۳۰۰۰	۲/۰۴۲	۰/۸۸۴
	دکتری	۷/۵۰۰	۳/۸۶۰	۰/۰۵۵
دیپلم	زیر دیپلم	۱/۸۰۷	۲/۱۹۴	۰/۴۱۲
	فوق دیپلم	-۱/۲۸۰	۱/۷۹۹	۰/۴۷۸
	لیسانس	۰/۶۵۷	۱/۵۵۸	۰/۶۷۴
	فوق لیسانس	۲/۱۰۷	۱/۷۳۹	۰/۲۲۹
	دکتری	۹/۳۰۷	۳/۷۰۸	۰/۰۱۴
فوق دیپلم	زیر دیپلم	۳/۰۸۸	۲/۰۹۳	۰/۱۴۴
	دیپلم	۱/۲۸۰	۱/۷۹۹	۰/۴۷۸
	لیسانس	۱/۹۳۸	۱/۴۱۳	۰/۱۷۴
	فوق لیسانس	۳/۳۸۸	۱/۶۱۰	۰/۰۳۸
	دکتری	۱۰/۵۸۸	۳/۶۵۰	۰/۰۰۵
لیسانس	زیر دیپلم	۱/۱۵۰	۱/۸۹۱	۰/۵۴۵
	دیپلم	-۰/۶۵۷	۱/۵۵۸	۰/۶۷۴
	فوق دیپلم	-۱/۹۳۸	۱/۴۱۳	۰/۱۷۴
	فوق لیسانس	۱/۴۵۰	۱/۳۷۷	۰/۲۸۱
	دکتری	۸/۶۵۰	۳/۵۳۷	۰/۰۱۶
فوق لیسانس	زیر دیپلم	-۰/۳۰۰۰	۲/۰۴۲	۰/۸۸۴
	دیپلم	-۲/۱۰۷	۱/۷۳۹	۰/۲۲۹
	فوق دیپلم	-۳/۳۸۸	۱/۶۱۰	۰/۰۳۸
	لیسانس	-۱/۴۵۰	۱/۳۳۷	۰/۲۸۱
	دکتری	۷/۲۰۰	۳/۶۲۱	۰/۰۵۰
دکتری	زیر دیپلم	-۷/۵۰۰	۳/۸۶۰	۰/۰۵۵
	دیپلم	-۹/۳۰۷	۳/۷۰۸	۰/۰۱۴
	فوق دیپلم	-۱۰/۵۸۸	۳/۶۵۰	۰/۰۰۵
	لیسانس	-۸/۶۵۰	۳/۵۳۷	۰/۰۱۶
	فوق لیسانس	-۷/۲۰۰	۳/۶۲۱	۰/۰۵۰

فرضیه شماره ۵: درآمد بر نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران تأثیر معنادار دارد.

جدول شماره ۹ آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران را برحسب وضعیت درآمد نشان می‌دهد. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران برای افراد با درآمد پایین برابر (۵۴/۲۶)، برای افراد با درآمد متوسط (۴۹/۱۰) و برای افراد با درآمد بالا برابر (۵۵/۱۶) است. نتایج نشان می‌دهد که بین گروه‌های مختلف با هم تفاوت وجود دارد و این تفاوت بر اساس آزمون تحلیل واریانس با مقدار (F= ۱۱/۱۳۵) و مقدار معناداری (Sig= ۰/۰۰۰) در سطح حداقل ۰/۹۵ قابل پذیرش بوده و فرضیه مذکور مورد پذیرش می‌باشد.

جدول ۹: آزمون تفاوت میانگین نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران برحسب وضعیت درآمد

وضعیت درآمد	میانگین	انحراف معیار	میزان F	معناداری
پایین	۵۴/۲۶	۴/۴۹	۱۱/۱۳۵	۰/۰۰۰
متوسط	۴۹/۱۰	۵/۰۳		
بالا	۵۵/۱۶	۴/۴۵		

جدول شماره ۱۰ به ازای هر یک از گروه‌های درآمدی، آماره لازم برای مقایسه آن با سایر گروه‌ها را لیست می‌کند. با توجه به سطح معنی‌داری در جدول زیر ملاحظه می‌شود بین گروه درآمدی با سطح متوسط با بقیه گروه‌های درآمدی از نظر نوع نگرش نسبت به مهاجرین اختلاف معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۰: آزمون تعقیبی با روش حداقل اختلاف معنی‌دار یا LSD

درآمد	درآمد	تفاوت میانگین‌ها	انحراف معیار	سطح معناداری
پایین	متوسط	۵/۱۶۲	۱/۲۱۸	۰/۰۰۰
متوسط	بالا	-۰/۸۹۲	۱/۱۰۳	۰/۴۲۱
	پایین	-۵/۱۶۲	۱/۲۱۸	۰/۰۰۰
بالا	بالا	-۶/۰۵۴	۱/۳۹۶	۰/۰۰۰
	پایین	۰/۸۹۲	۱/۱۰۳	۰/۴۲۱
	متوسط	۶/۰۵۴	۱/۳۹۶	۰/۰۰۰

فرضیه شماره ۶: نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل اقتصادی منفی است.

جدول شماره ۱۱ نتایج حاصل از تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی را نشان می‌دهد. در این جدول نمره نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل اقتصادی با نمره استاندارد ۲۱ مقایسه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود میانگین نمره نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل اقتصادی برابر با ۱۷/۴۷ با انحراف استاندارد ۵/۰۶ است که به طور معناداری (p=۰/۰۰۰) از نمره برش ۲۱ کمتر است. این تفاوت میانگین مشاهده شده برابر ۳/۵۲- می‌باشد. لذا می‌توان استنباط کرد که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل اقتصادی منفی است؛ بنابراین فرضیه مورد نظر تأیید می‌شود.

جدول ۱۱: تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی برای مقایسه نمره مسائل اقتصادی در گروه نمونه با نمره برش یا معیار

Test Value= 21						
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	T	Sig...	تفاوت میانگین
مسائل اقتصادی	۱۷/۴۷	۵/۰۶	۲۱	-۱۲/۴۴	۰/۰۰۰	-۳/۵۲

فرضیه شماره ۷: نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل فرهنگی منفی است.

جدول شماره ۱۲: نتایج حاصل از تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی را نشان می‌دهد. در این جدول نمره نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل فرهنگی با نمره استاندارد ۲۱ مقایسه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود میانگین نمره نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل فرهنگی برابر با ۱۵/۲۵ با انحراف استاندارد ۵/۳۶ است که به طور معناداری ($p=۰/۰۰۰$) از نمره برش ۲۱ کمتر است. این تفاوت میانگین مشاهده شده برابر ۵/۷۵- می‌باشد. لذا می‌توان استنباط کرد که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل فرهنگی منفی است؛ بنابراین فرضیه مورد نظر تأیید می‌شود.

جدول ۱۲: تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی برای مقایسه نمره مسائل فرهنگی در گروه نمونه با نمره برش یا معیار

Test Value= 21						
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	T	Sig...	تفاوت میانگین
مسائل فرهنگی	۱۵/۲۵	۵/۳۶	۲۱	-۱۳/۱۴	۰/۰۰۰	-۵/۷۵

فرضیه شماره ۸: نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل آموزشی منفی است.

جدول شماره ۱۳: نتایج حاصل از تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی را نشان می‌دهد. در این جدول نمره نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل آموزشی با نمره استاندارد ۱۵ مقایسه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود میانگین نمره نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل آموزشی برابر با ۱۷/۶۸ با انحراف استاندارد ۴/۳۴ است که به طور معناداری ($p=۰/۰۰۰$) از نمره برش ۱۵ بالاتر است. این تفاوت میانگین مشاهده شده برابر ۲/۶۸ می‌باشد. لذا می‌توان استنباط کرد که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل آموزشی مثبت است.

جدول ۱۳: تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی برای مقایسه نمره مسائل آموزشی در گروه نمونه با نمره برش یا معیار

Test Value= 15						
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	T	Sig...	تفاوت میانگین
مسائل آموزشی	۱۷/۶۸	۴/۳۴	۱۵	۱۱/۰۷	۰/۰۰۰	۲/۶۸

فرضیه شماره ۹: نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل بهداشتی منفی است.

جدول شماره ۱۴ نتایج حاصل از تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی را نشان می‌دهد. در این جدول نمره نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل بهداشتی با نمره استاندارد ۱۵ مقایسه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود میانگین نمره نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل بهداشتی برابر با ۱۰/۹۸ با انحراف استاندارد ۴/۱۹ است که به طور معناداری ($p=0/000$) از نمره برش ۱۵ کمتر است. این تفاوت میانگین مشاهده شده برابر $4/01-$ می‌باشد. لذا می‌توان استنباط کرد که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل بهداشتی منفی است؛ بنابراین فرضیه موردنظر تأیید می‌شود.

جدول ۱۴: تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی برای مقایسه نمره مسائل بهداشتی در گروه نمونه با نمره برش یا معیار

Test Value= 15						
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	T	Sig...	تفاوت میانگین
مسائل بهداشتی	۱۰/۹۸	۴/۱۹	۱۵	-۱۷/۱۲	۰/۰۰۰	-۴/۰۱

فرضیه شماره ۱۰: نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل محیط زیستی منفی است.

جدول شماره ۱۵ نتایج حاصل از تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی را نشان می‌دهد. در این جدول نمره نگرش شهروندان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل محیط زیستی با نمره استاندارد ۱۵ مقایسه شده است. همان‌گونه که در جدول زیر مشاهده می‌شود میانگین نمره نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل محیط زیستی برابر با ۱۰/۴۴ با انحراف استاندارد ۴/۳۴ است که به طور معناداری ($p=0/000$) از نمره برش ۱۵ کمتر است. این تفاوت میانگین مشاهده شده برابر $4/55-$ می‌باشد. لذا می‌توان استنباط کرد که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل محیط زیستی منفی است؛ بنابراین فرضیه موردنظر تأیید می‌شود.

جدول ۱۵: تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی برای مقایسه نمره مسائل محیط زیستی در گروه نمونه با نمره برش یا

معیار

Test Value= 15						
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	T	Sig...	تفاوت میانگین
مسائل محیط زیستی	۱۰/۴۴	۴/۳۴	۱۵	-۱۸/۷۵	۰/۰۰۰	-۴/۵۵

فرضیه شماره ۱۱: نگرش کلی شهروندان نسبت به مهاجرین منفی است.

جدول شماره ۱۶ میانگین نوع نگرش شهروندان بومی اردکان را نسبت به مهاجران (افراد غیربومی) نشان می‌دهد. ردیف اول نگرش مثبت به مهاجران، ردیف دوم نگرش میانه (هم مثبت و هم منفی) و ردیف سوم نگرش منفی نسبت به مهاجران را نشان می‌دهد. همان‌گونه که نتایج نشان می‌دهد ۹۰ درصد مردم اردکان نگرش منفی نسبت به مهاجران دارند.

جدول ۱۶: میانگین نوع نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به مهاجران

نوع نگرش شهروندان	فراوانی	درصد معتبر
۱	۶	۶/۰
۲	۴	۴/۰
۳	۹۰	۹۰/۰

فرضیه شماره ۱۲: بین نگرش شهروندان (بومی) اردکان نسبت به افراد غیربومی (مهاجر) و احساس امنیت اجتماعی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۱۷ ماتریس همبستگی بین نگرش شهروندان اردکان نسبت به افراد غیربومی و احساس امنیت اجتماعی را نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های به دست آمده، نگرش شهروندان اردکان نسبت به افراد غیربومی با احساس امنیت اجتماعی دارای رابطه معناداری می‌باشد. ضریب همبستگی به دست آمده برای این متغیر ۰/۲۹ با سطح معنی داری $P=۰/۰۰۳$ ، بیانگر رابطه‌ی مستقیم و مثبتی بین دو متغیر مذکور می‌باشد، به این معنا که با افزایش نگرش مثبت شهروندان نسبت به افراد غیربومی، احساس امنیت اجتماعی آن‌ها نیز افزایش خواهد یافت.

جدول ۱۷: ضریب همبستگی بین نگرش شهروندان اردکان نسبت به افراد غیربومی و احساس امنیت اجتماعی

Sig...	r	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	احساس امنیت اجتماعی
۰/۰۰۳	۰/۲۹	۸/۸۷	۴۲/۳۹	۳۲۰	نگرش شهروندان (بومی) اردکان

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه پدیده مهاجرت یکی از مهمترین دغدغه‌های کشورهای و جوامع می‌باشد که با انگیزه‌های مختلفی صورت می‌گیرد. یکی از آثار و پیامدهای مهم مهاجرت بر جوامع میزبان، احساس امنیت اجتماعی است. ورود مهاجران جدید می‌تواند باعث تغییر در ترکیب جمعیت میزبان شود و ضمن ایجاد نگرانی در آن‌ها، احساس امنیت‌شان را تضعیف کند؛ باعث رقابت برای منابع مانند شغل، مسکن، خدمات بهداشتی و آموزشی شود و احساس ناامنی و تنش را افزایش دهد؛ برخی از بومیان ممکن است احساس کنند که با ورود مهاجران، احساس تعلق و ارتباط با جامعه کاهش یافته است و در نهایت مهاجرت ممکن است باعث تغییر در فرهنگ و ارزش‌های جامعه میزبان شود. با توجه به چنین پیامدهایی پژوهش حاضر به سنجش نگرش شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران و تأثیر آن بر احساس امنیت اجتماعی پرداخت.

در پژوهش حاضر ۱۲ فرضیه مورد بررسی قرار گرفتند. از این تعداد فرضیه ۳ فرضیه رد و ۹ فرضیه تأیید شد. بر اساس یافته‌های به دست آمده بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (زمینه‌ای) مانند سن، تحصیلات و درآمد با نوع نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به مهاجرین تفاوت معنادار وجود داشت. این نتایج با مطالعات وثوقی و محسنی (۱۳۹۵) و کورول و همکاران (۲۰۲۲) مبنی بر تأثیر سن بر نگرش نسبت به مهاجرین، شاطریان و همکاران (۱۳۹۴) مبنی بر تأثیر درآمد بر نگرش نسبت به مهاجرین، یو (۲۰۱۹) و پرایس (۲۰۱۸) مبنی بر تأثیر تحصیلات بر نگرش نسبت به مهاجرین تا حدودی هم‌راستا می‌باشد.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، گروه سنی ۴۱-۵۰ سال، نگرش منفی نسبت به مهاجرین در شهر اردکان دارند. سازمان بهداشت جهانی در آخرین اعلام رده‌بندی دوران عمر طی سال ۲۰۱۸، ۲۵ تا ۶۵ سالگی را دوران «جوانی» معرفی کرد اما در عرف جامعه ما این رده سنی (۴۱-۵۰) دوران «میانسالی» به حساب می‌آید. در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت به لحاظ تحلیل جامعه‌شناسی سیاسی بیگانه‌هراسی، محافظه‌کاری، تعصب و پابندی به سنن و ارزش‌ها در بین این رده سنی بیشتر است بنابراین طبیعی است که این گروه سنی مخالف پذیرش مهاجرین به شهر اردکان باشند. متغیر دیگری که تفاوتی معنادار در نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به مهاجرین داشت تحصیلات بود. به عبارتی نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که پاسخ‌دهندگان با تحصیلات عالی (دکتری و تا حدودی فوق‌لیسانس) تمایل بیشتری به نگرش‌های طرفدار مهاجرت و نوعی نگاه مثبت نسبت به مهاجرین داشتند. در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت از آنجایی که افراد با تحصیلات عالی کمتر تحت تأثیر عواطف، احساسات و تعصبات قرار می‌گیرند و نگاه منطقی‌تری نسبت به مهاجرت دارند بنابراین این نتیجه قابل انتظار بود.

نتایج حاضر از پژوهش بیانگر آن است که نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین در خصوص مسائل اقتصادی، فرهنگی، محیط زیستی و بهداشتی منفی است. این نتایج با مطالعات شیرزاد و همکاران (۱۴۰۰)، هلوینگ و سینو (۲۰۱۷)، کاوازاکی و ایکدا (۲۰۲۰)، یو (۲۰۱۹)، گارسیا-فارولدی (۲۰۱۷) و هاین‌مولر و هاپکینز (۲۰۱۴) تا حدودی هم‌راستا می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج پژوهش بین نگرش شهروندان بومی اردکان نسبت به نقش مهاجرین و هویت اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. این نتایج با مطالعات جونگ (۲۰۱۳)، لئون مک دانیل و همکاران (۲۰۱۱)، دیپوزت و بوترا (۲۰۰۵) هم‌راستا می‌باشد.

نتایج حاصل از پژوهش بر مبنای ادبیات نظری پژوهش نیز قابل تفسیر می‌باشد. بر اساس نظریه نیازها، امنیت منحصر به فرد نیست بلکه شامل صیانت و حراست از زندگی مردم و حفاظت از جان و مال و کلیه شئون زندگی انسان در برابر مخاطراتی است که آسودگی را از آن‌ها سلب می‌کند و ترس و بی‌اطمینانی را جایگزین می‌نماید. بر مبنای این تئوری می‌توان نگرش منفی مردم اردکان نسبت به مهاجرین را قابل توجیه دانست چرا که دغدغه امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان می‌باشد و بر اساس مطالعات انجام شده مهاجرت از جمله عواملی است که امنیت مردمی بومی را تهدید می‌کند. یکی از نظریه‌هایی که بر مبنای آن می‌توان نگرش منفی مردم بومی اردکان را نسبت به مهاجرین تفسیر کرد نظریه تهدید گروهی است که چگونگی ایجاد نگرش‌های منفی را توصیف می‌کند. بر اساس نظریه تهدید گروهی، تهدیدات ناشی از ورود مهاجران و شرایط بد اقتصادی، تعیین‌کننده‌های اصلی نگرش منفی نسبت به مهاجرت را تشکیل می‌دهند. شهروندان بومی نگرانند که ورود مهاجران بیشتر به معنای رقابت بیشتر برای منابع اقتصادی کمیاب و در نتیجه از دست دادن درآمد و استانداردهای زندگی باشد. ترس همچنین می‌تواند با از دست دادن هویت فرهنگی و زیر سؤال رفتن هنجارها و ارزش‌های سنتی جامعه هدف یا نرخ بالاتر جرم و جنایت مرتبط باشد امری که نتایج پژوهش حاضر نیز مؤید آن است. بر اساس نتایج پژوهش، تهدیدات گروهی ناشی از حضور مهاجرین از دیدگاه شهروندان اردکانی را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

- مسائل و مشکلات اقتصادی مانند افزایش قیمت زمین و مسکن، کمبود مسکن و برهم خوردن نظام عرضه و تقاضا (مسائل اقتصادی)؛
- شیوع انواع بیماری‌ها از جمله کرونا، اختلال در خدمات درمانی، خستگی بیشتر کادر درمان بویژه در زمان شیوع ویروس کرونا و تحلیل توان کادر درمان در رسیدگی به افراد مبتلا به کرونا در این شهر (مسائل بهداشتی)؛

- تضعیف هنجارها و ارزش‌های فرهنگی شهر اردکان از جمله وضعیت نامناسب حجاب مهاجران، پابندی کمتر به باورها و اعمال مذهبی (مسائل فرهنگی)؛
- رشد صنایع در این شهر و به تبع آن آلودگی محیط زیست و عدم مسئولیت‌پذیری مهاجران نسبت به این مسئله (مسائل محیط زیستی)؛
- عدم احساس امنیت جانی و مالی توسط شهروندان اردکانی، افزایش نرخ جرم و جنایت و بزهکاری (احساس امنیت اجتماعی)؛

راهکارها و پیشنهادها در راستای نتایج پژوهش

حضور تعداد زیاد مهاجران در شهر اردکان می‌تواند یک فرصت باشد تا یک تهدید. در وضعیت فعلی نباید به مهاجران از دید یک تهدید و یک محدودیت نگاه کرد. اردکان با سرمایه‌گذاری بسیار گسترده‌ای که در زمینه صنایع انجام داده توانسته نیروهای متخصص و نخبگان زیادی از سراسر کشور نه تنها در بخش صنایع بلکه در دانشگاه‌ها و سایر مراکز علمی و فرهنگی جذب کند. با توجه به پتانسیل‌های زیادی که در این شهر وجود دارد می‌توان راهکارها و پیشنهادها را برای اصلاح نگرش منفی نسبت به مهاجران ارائه داد:

- ۱) با توجه به نگرش منفی گروه سنی ۵۰-۴۱ سال نسبت به مهاجران در شهر اردکان باید علل این مسئله مورد واکاوی قرار گیرد و متناسب با آن راهکارهای مناسب جهت اصلاح نگرش منفی اتخاذ شود؛
- ۲) با توجه به اینکه رابطه مستقیمی بین تحصیلات عالی و نگرش مثبت نسبت به مهاجران وجود دارد باید آموزش‌های لازم جهت اصلاح نگرش شهروندان دارای تحصیلات پایین‌تر نسبت به مهاجرین در دستور کار مسئولین شهرستان قرار گیرد؛
- ۳) اصلاح نگرش منفی شهروندان اردکانی نسبت به مهاجران از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی. متأسفانه در موارد زیادی مشاهده شده است که شهروندان اردکانی در اطلاعیه‌های مربوط به اجاره دادن خانه‌های خود قید کرده‌اند که صرفاً به افراد بومی اجاره داده می‌شود. این مسئله می‌تواند باعث ایجاد حس تحقیر و نگرش منفی مهاجران نسبت به مردم بومی اردکان شود؛
- ۴) برجسته کردن پیامدهای مثبت حضور مهاجران در شهر اردکان و نقش آن‌ها در فرایند توسعه اقتصادی و اجتماعی این شهر به گونه‌ای که نگرش منفی شهروندان بومی را نسبت به مهاجران بهبود بخشد؛
- ۵) از آنجایی که اکثریت جمعیت مهاجران را قشر کارگر و آسیب‌پذیر جامعه تشکیل می‌دهند پیشنهاد می‌شود مسئولین شهر توجه بیشتری به مشکلات و مسائل آن‌ها به‌ویژه در زمینه اقتصادی و مسکن داشته باشند؛
- ۶) پیشنهاد می‌شود مسئولین فرهنگی شهر اردکان برنامه‌هایی را برای تطبیق و سازگاری فرهنگی مهاجران داشته باشند و آن‌ها را به رعایت ارزش‌ها و هنجارهای بومی مردم اردکان تشویق کنند؛
- ۷) نگرش‌های منفی مردم بومی اردکان در حدی نیست که به مهاجرستیزی بیانجامد به گونه‌ای که بر اساس نتایج پژوهش اکثریت پاسخگویان در پاسخ به این سؤال که آیا موافق اخراج مهاجران از این شهر هستید؟ پاسخ منفی داده‌اند. خلاصه آنکه مردم اردکان مهاجرستیز و یا نژادپرست نیستند. این یک نکته مثبت و بسیار مهم در فرهنگ مردم اردکان است. این امر به مسئولین شهر امکان برنامه‌ریزی آسان‌تر را می‌دهد.

۸) احساس امنیت اجتماعی مقوله‌ای است که متأثر از عوامل گوناگونی است نباید به این مقوله تک‌بعدی نگاه کرد و صرفاً مهاجران را عامل ناامنی قلمداد کرد. این مسئله باید از باید از طریق اتاق‌های فکر پیرامون آمایش و پایش احساس امنیت اجتماعی با حضور اندیشمندان رشته‌های علمی مختلف مانند جامعه‌شناسان، روانشناسان، اقتصاددانان، پزشکان، حقوقدانان و غیره مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا نخبگان و کارشناسان ابعاد مختلف امنیت اجتماعی را مورد بررسی دقیق و نقادانه قرار دهند. مجریان نیز باید از مباحث مطروحه در این جلسات، برای برقراری هر چه بهتر امنیت در جامعه استفاده کنند.

منابع

- بهشتی سید صمد، مرادی رامین، خلیلی دره بنگ راضیه. (۱۳۹۹). تبیین جامعه شناختی رابطه‌ی احساس امنیت اجتماعی و سلامت اجتماعی. مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی. ۱۸ (۲): ۱۸۸-۱۷۳
- چلبی، مسعود (۱۳۷۵)، جامعه شناسی نظم و تحلیل نظم اجتماعی، تهران: نشر نی.
- حسینی، قربان و سعید خانی (۱۳۹۸). روند و الگوهای مهاجرت در استان های مرزی کشور، فصلنامه مطالعات ملی، ۲۰ (۴): ۹۳-۱۱۴
- حکمت نیا، حسن و شاکر اردکانی، محمد علی (۱۳۹۵). بررسی نقش و تاثیر مهاجرت بر حاشیه نشینی و امنیت در شهرها مطالعه موردی شهر اردکان یزد، چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه ریزی، معماری و شهرسازی، تهران.
- حیدری، علی؛ محمودی، ابوالقاسم؛ فراهانی، سیدعلی (۱۴۰۱). بررسی نسبت حاشیه نشینی و امنیت عمومی شهروندان. جغرافیا و روابط انسانی، ۵ (۱): ۳۸۳-۳۹۹.
- شاطریان، محسن؛ عسکری کویری، اسما و فاطمه فخری (۱۳۹۴). مطالعه و بررسی نگرش مردم شهر آران و بیدگل نسبت به مهاجران افغانی ساکن در بافتهای فرسوده، همایش ملی بافت های فرسوده و تاریخی شهری: چالش ها و راهکارها، کاشان.
- شیرزاد، جاوید؛ امیدی، اسماعیل و رضا علیزاده (۱۴۰۰). «نگرش شهروندان استان گیلان بر مهاجرت افراد غیربومی و پیامدهای امنیتی و اجتماعی آن»، فصلنامه علمی دانش انتظامی گیلان، ۱۰ (۳۹): ۱-۲۹.
- کریمی، یوسف (۱۳۸۴)، روانشناسی شخصیت، تهران: نشر پیام نور.
- کوئن، بروس (۱۳۷۲). مبانی جامعه‌شناسی. ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل، تهران: انتشارات سمت.

کینگ، گری و کریستوفر موری (۱۳۸۳)، «بازاندیشی در امنیت انسانی»، مترجم: مرتضی بحرانی، فصلنامه مطالعات راهبردی، ۷(۴): ۷۷۵-۷۹۹.

ماندل، رابرت (۱۳۷۹)، *چهره متغیر امنیت ملی*، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.

مرادی، علی و محمدتقی ایمان (۱۴۰۰). مقدمه ای بر جامعه شناسی مهاجرت، کرمانشاه: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.

مشفق، محمود (۱۴۰۱). مهاجرت‌های داخلی و امنیت اجتماعی: مطالعه رابطه الگوهای مهاجرت‌های داخلی و ضریب ناامنی محیط اجتماعی در ایران، پژوهش انحرافات و مسائل اجتماعی، ۳(۲): ۹۶-۶۷.

نوروزی، فیض الله و سارا فولادی سپهر (۱۳۸۸)، «بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان ۲۹-۱۵ ساله شهر تهران و عوامل موثر بر آن»، فصلنامه راهبرد، ۱۸(۵۳): ۱۵۹-۱۲۹.

وثوقی، فاطمه و محمدرضا محسنی (۱۳۹۵). بررسی نگرش شهروندان مشهدی نسبت به مهاجرین خارجی مقیم مشهد، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی: ۳۱(۲): ۴-۱۸.

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality and Behavior*. Chicago, IL: The Dorsey Press

Altemeyer, B. (1981). *Right-wing authoritarianism*. Univ. of Manitoba Press.

Altonji, J. G., & Card, D. (2018). The effects of immigration on the labor market outcomes of less-skilled natives. In *The New Immigrant in the American Economy* (pp. 137-170). Routledge.

Berry, R. A., & Soligo, R. (1969). Some welfare aspects of international migration. *Journal of political economy*, 77(5), 778-794.

Bhagwati, J., & Rodriguez, C. (1975). Welfare-theoretical analyses of the brain drain. *Journal of development Economics*, 2(3), 195-221.

Blalock, H. M. (1967). *Toward a theory of minority-group relations*. (No Title).

Blumer, H. (1958). Race prejudice as a sense of group position. *Pacific sociological review*, 1(1), 3-7.

Bobo, L. (2004). Group conflict, prejudice and the paradox of contemporary racial attitudes. In *Political psychology* (pp. 333-357). Psychology Press.

Burns, P., & Gimpel, J. G. (2000). Economic insecurity, prejudicial stereotypes, and public opinion on immigration policy. *Political science quarterly*, 115(2), 201-225.

Burrowes, R. J. (1996). *The Strategy of Nonviolent Defense a Gandhi an Approach, USA*. University of New York Press.

Butcher, K. F., & Piehl, A. (2007). Why are immigrants' incarceration rates so low? Evidence on selective immigration, deterrence, and deportation.

Card, D., Dustmann, C., & Preston, I. (2005). Understanding attitudes to immigration: The migration and minority module of the first European Social Survey.

- Coenders, M. and Scheepers, P. (1998) 'Support for ethnic discrimination in the Netherlands 1979-1993: effects of period, cohort, and individual differences', *European Sociological Review*, 14(4): 405-22.
- Coenders, M. and Scheepers, P. (2008) 'Changes in resistance to the social integration of foreigners in Germany 1980-2000: individual and contextual determinants', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34(1): 1-26.
- de Figueiredo Jr, R. J., & Elkins, Z. (2003). Are patriots bigots? An inquiry into the vices of in-group pride. *American Journal of Political Science*, 47(1), 171-188.
- Dražanová, L., Gonnot, J., Heidland, T., & Krüger, F. (2024). Which individual-level factors explain public attitudes toward immigration? a meta-analysis. *Journal of ethnic and migration studies*, 50(2), 317-340.
- Espenshade, T. J., & Calhoun, C. A. (1993). An analysis of public opinion toward undocumented immigration. *Population research and policy review*, 12(3), 189-224.
- Esses, V. M., Dovidio, J. F., Jackson, L. M., & Armstrong, T. L. (2001). The immigration dilemma: The role of perceived group competition, ethnic prejudice, and national identity. *Journal of Social Issues*, 57(3), 389-412.
- Fagerstrom, L., Gustafson, Y., Jakobsson, G., Johansson, S., & Vartiainen, P. (2011). Sense of security among people aged 65 and 75: external and inner sources of security. *Journal of advanced nursing*, 67(6), 1305-1316.
- Ferdous, J., & Khan, N. A. (2024). Re-imagining Migration and Security. In *Governance, Migration and Security in International Relations* (pp. 73-88). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Fetzer, J. S. (2000). Economic self-interest or cultural marginality? Anti-immigration sentiment and nativist political movements in France, Germany and the USA. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 26(1), 5-23.
- Ford, R., & Lymperopoulou, K. (2017). Immigration: How attitudes in the UK compare with Europe. In *British Social Attitudes 34* (pp. 1-30). NatCen Social Research.
- Gaston, N., & Nelson, D. (2000). Immigration and labour-market outcomes in the United States: A political-economy puzzle. *Oxford Review of Economic Policy*, 16(3), 104-114.
- Gravelle, T. B. (2018). Partisanship, local context, group threat, and Canadian attitudes towards immigration and refugee policy. *Migration Studies*, 6(3), 448-467.
- Grootel, L. E. (2010). *Wavering respondent loyalties: Comparing three models of stability in political attitudes* (Master's thesis, University of Twente).
- Ha, S. E. (2010). The consequences of multiracial contexts on public attitudes toward immigration. *Political Research Quarterly*, 63(1), 29-42.
- Hainmueller, J., & Hopkins, D. J. (2014). Public attitudes toward immigration. *Annual review of political science*, 17, 225-249.
- Hanson, G. H., Scheve, K., & Slaughter, M. J. (2007). Public finance and individual preferences over globalization strategies. *Economics & Politics*, 19(1), 1-33.

- Heath, A. F., & Richards, L. (2020). Contested boundaries: Consensus and dissensus in European attitudes to immigration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(3), 489-511.
- Hellwig, T., & Sinno, A. (2017). Different groups, different threats: public attitudes towards immigrants. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(3), 339-358.
- Hobolt, S. B. (2016). The Brexit vote: a divided nation, a divided continent. *Journal of European public policy*, 23(9), 1259-1277.
- Ivarsflaten, E. (2008). What unites right-wing populists in Western Europe? Re-examining grievance mobilization models in seven successful cases. *Comparative Political Studies*, 41(1), 3-23.
- Kawasaki, R. K., & Ikeda, Y. (2020). Network analysis of attitudes towards immigrants in Asia. *Applied Network Science*, 5(1), 1-34.
- Kenen, P. (1971). Migration, the terms of trade and economic welfare in the source country. Trade, balance of payments and growth, 177-82.
- Korol, L., Fietzer, A. W., Bevelander, P., & Pasichnyk, I. (2022). Are Immigrants Scapegoats? The Reciprocal Relationships Between Subjective Well-Being, Political Distrust, and Anti-immigrant Attitudes in Young Adulthood. *Psychological Reports*, 00332941211065951.
- Kriesi, H., Grande, E., Dolezal, M., Helbling, M., Höglinger, D., Hutter, S., & Wüest, B. (2012). *Political conflict in western Europe*. Cambridge University Press.
- Mayda, A. M., & Patel, K. (2006). international migration flows: the role of destination Countries' migration Policies. *Long-Term Immigration Projection Methods: Current Practice and How to Improve It*, 75.
- Meuleman, B., Davidov, E. and Billiet, J. (2009) 'Changing attitudes toward immigration in Europe, 2002-2007: a dynamic group conflict theory approach', *Social Science Research*, 38(2): 352- 65.
- Nelson, T. D. (2009). *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination*. Psychology Press.
- OECD. (2017). *International Migration Outlook 2017*. Paris: OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/migr_outlook-2017-en.
- Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L. M., & Malle, B. F. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of personality and social psychology*, 67(4), 741.
- Pryce, D. K. (2018). US citizens' current attitudes toward immigrants and immigration: A study from the general social survey. *Social Science Quarterly*, 99(4), 1467-1483.
- Quillian, L. (1995). Prejudice as a response to perceived group threat: Population composition and anti-immigrant and racial prejudice in Europe. *American Sociological Review*, 60(4), 586-611.
- Roots, A., Masso, A., & Ainsaar, M. (2016). 'Measuring Attitudes towards Immigrants: Validation of Immigration Attitude Index Across Countries.' In *First draft. European Social Survey Conference 'Understanding key challenges for European societies in the 21st century*.

- Scheepers, P., Gijsberts, M., & Coenders, M. (2002). Ethnic exclusionism in European countries. Public opposition to civil rights for legal migrants as a response to perceived ethnic threat. *European sociological review*, 18(1), 17-34.
- Scheve, K. F., & Slaughter, M. J. (2001). Labor market competition and individual preferences over immigration policy. *Review of Economics and Statistics*, 83(1), 133-145.
- Schluter, E. and Wagner, U. (2008) 'Regional differences matter: examining the dual influence of the regional size of the immigrant population on derogation of immigrants in Europe', *International Journal of Comparative Sociology*, 49(23): 153-73.
- Schneider, S. L. (2008). Anti-immigrant attitudes in Europe: Outgroup size and perceived ethnic threat. *European Sociological Review*, 24(1), 53–67.
- Semyonov, M., Raijman, R. and Gorodzeisky, A. (2006) 'The rise of anti-foreigner sentiment in European societies, 1988-2000', *American Sociological Review*, 71(3): 426-49.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (2001). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. Cambridge University Press.
- Simons, J. A., Irwin, D. B., & Drinnien, B. A. (1987). Maslow's hierarchy of needs. Retrieved October, 9(2009), 222.
- Stephan, W. G., & Stephan, C. W. (2000). An integrated threat theory of prejudice. *Reducing prejudice and discrimination*, 23-45.
- Yu, S. (2019). *An Examination of the Attitudes towards Immigration across US Demographic Groups*.